

Ebû Hüreyre

En çok hadîs-i şerîf rivâyet eden sahâbî.

Ebû Hüreyre Hicretin 7. senesinde Müslüman oldu. Gençliğinde fakîrlik ve sıkıntı içinde yaşamıştır. Müslüman olduğunda 30 yaşını geçmişti. Yemen'deki Devs kabîlesinin ileri gelenlerinden ve meşhûr şâir olan Tufeyl bin Amr vâsıtasıyla Müslüman oldu.

Tufeyl bin Amr, Peygamber efendimizin duâsı ve emri üzerine kabîlesini İslâma da'vet edince, ilk kabûl eden Ebû Hüreyre oldu. Bundan sonra Tufeyl bin Amr, îmân edenlerle birlikte Yemen'den ayrıldı. Yetmiş kişiden fazla Müslüman, bir kâfile hâlinde Medîne'ye geldiler.

Ey yolculuk gecesi!

Ebû Hüreyre bir an önce Peygamberimizi görmek, O'na kavuşmak aşkıyla yanıyordu. Yolculuğun uzun sürmesinden sıkılıyor, sabırsızlanıyor;
- Ey yolculuk gecesi! Bıktım yolun uzunluğundan ve sıkıntısından. Fakat bu yolculuktur kurtaran beni, küfür inkâr yurdundan, ma'nâsında şiirler söylüyordu.

Kâfile, Medîne'ye geldiği sırada, Peygamber efendimiz Hayber'in fethine gitmişti. Ebû Hüreyre bu gelişini şöyle anlatmıştır:
"Resûlullah efendimiz Hayber'de bulunduğu sırada, Medîne'ye muhâcir olarak geldim. Sabah namazını Resûlullahın vekil bıraktığı Siba' bin Urfuta'nın arkasında kıldım. Birinci rek'atta Meryem sûresini, ikinci rek'atta Mutaffifîn sûresini okudu. Namazdan sonra Siba' bin Urfuta'nın yanına vardık. Bize bir miktar yiyecek ikrâm etti."

Bundan sonra Medîne'ye gelen bu kâfile, doğruca Hayber'e hareket etti. Oraya vardıklarında Peygamberimiz Natat kalesini fethetmiş, Kâtibe kalesini de kuşatmıştı. Resûl-i ekrem'in yanına vardıklarında Ebû Hüreyre'ye bakıp:
- **Sen kimlerdensin?** buyurdu.
- Devs kabîlesindenim!
- **Devs içinde kimi gördümse, onda hayır gördüm.**

Bundan sonra Ebû Hüreyre, Resûlullah efendimize bî'at etti. Eliyle müsâfeha ederek, bağlılığını bildirdi.

Ebû Hüreyre, yolda gelirken kölesini kaybetmişti. Resûlullahın huzûrunda otururken kölesi çıkageldi. Resûlullah efendimiz buyurdu ki:
- **İşte kölen geldi!**

Bunun üzerine Ebû Hüreyre dedi ki:

- Şâhid olun ki, o, hürdür. Ben onu Allah rızâsı için azâd ettim.

Fakîr bir kimseydim

Hayber'in fethinden sonra Peygamber efendimiz, Ebû Hüreyre'ye Hayber'de alınan ganîmetlerden hisse verdi. Sonra Medîne'ye döndüler. Bundan sonra Ebû Hüreyre Yemen'e dönmeyip Medîne'de kaldı. Gece gündüz Resûlullah efendimizin yanından hiç ayrılmadı. Peygamberimizin vefâtına kadar dört sene böyle devam etti. Yemen'den gelen annesi de yanında kalmakta idi. Ebû

Hüreyre şöyle demiştir:

- Benim çok hadîs rivâyet etmemin sebebi şudur: Ben fakîr bir kimseydim. Belli bir işim yoktu. Her zaman Resûlullah efendimize hizmet ediyordum. Muhâcirler çarşıda, pazarda alış-verişle; ensâr da kendi malları, mülkleriyle uğraşırken, ben Resûlullah efendimizin yanında bulundum. Dolayısıyla diğerlerinden daha çok şey duydum.

Kedicik babası

Ebû Hüreyre bir gün kaftanının içinde küçük bir kedi taşıyordu. Resûlullah efendimiz onu gördü. Buyurdu ki:

- **Nedir bu?**

- Kedicik.

Bunun üzerine Resûlullah efendimiz ona;

- **Yâ Ebâ Hüreyre**, [ya'nî, Ey kedicik babası] buyurdu.

Ebû Hüreyre bundan sonra bu isimle meşhûr olup, esas ismi unutuldu.

Örtünü uzat!

Peygamberimizin yanında devamlı bulunduğu için, pek çok hadîs-i şerîf işitmiş ve rivâyet etmiştir.

Bir gün Peygamberimize demişti ki:

- Yâ Resûlallah! Senden işittiklerimi hafızamda fazla tutamıyorum.

Bunun üzerine Peygamberimiz, "**Örtünü uzat!**" buyurdu. O da ridâsını uzattı. Resûlullah efendimiz, ona duâ etti. İki mübârek eliyle üç defa bir şeyler saçarak gibi yaptı ve, "**Örtünü göğsüne sür!**" buyurdu.

O da sürdürdü. Böylece Allahü teâlâ ona öyle bir hafıza ihsân etti ki, işittiği hiçbir şeyi unutmadı. Ömrü de uzun oldu. Çok hadîs-i şerîf rivâyet etti.

Ebû Hüreyre, bilmediği ve öğrenmek istediği her şeyi, bizzat Peygamberimizden sorup öğrenmiştir.

Ebû Hüreyre, dört sene gibi bir zaman içerisinde, gece-gündüz Resûlullahın huzûrundan ayrılmamış, bütün işini, gücünü bırakmış, hep Peygamberimizin buyurduklarını dinleyip, ezberlemiştir. Hattâ günlerce aç kaldığı hâlde, dîni öğrenme gayretiyle buna katlanmıştır. Bu husûsta kendisi şöyle anlatmıştır: "Bir gün açlığa dayanamıyarak evimden çıkıp mescide gittim. Günlerce bir şey yememiştim. Oraya varınca, bir grup Eshâbın da orada olduğunu gördüm. Yanlarına varınca dediler ki:

- Bu saatte niçin geldin Yâ Ebâ Hüreyre?

- Açlık beni buraya getirdi.

- Biz de açlığa dayanamıyarak buraya geldik.

Bunun üzerine hep birlikte Resûlullahın huzûruna gittik. Huzûruna varınca, buyurdu ki:

- **Bu saatte buraya gelmenizin sebebi nedir?**

- Açlık yâ Resûlallah!

Niçin onu da yemedin?

Peygamber efendimiz bir tabak hurma getirdi. Hepimize ikişer tane hurma verdi. Ben birini yedim, birini sakladım. Resûlullah bana buyurdu ki:

- **Niçin onu da yemedin?**

- Birini anneme ayırdım.

- **Onu da ye, sana annen için iki tane daha vereceğiz.**

Sonra annem için iki tane daha verdiler.”

Hazret-i Ebû Hüreyre şöyle anlatır: “Bir gün Resûlullah efendimize bir kâse süt hediye getirildi. Ben o gün çok açtım. Resûlullah efendimiz bana buyurdu ki:

- **Git Eshâb-ı Soffayı çağır!**

Sen de iç!

Çağırmağa gittim. Giderken, “Bu sütün hepsi bana ancak yeter” diye hatırımdan geçti. Eshâb-ı Soffayı çağırdım, yüz kişi kadar vardı. Resûlullah efendimizin emri üzerine, o süt kâsesini alıp her birine ayrı ayrı verdim. Hepsi doyaya içti. Resûlullahın mu’cizesi olarak süt hiç eksilmiyordu. Sonra Resûlullah efendimiz buyurdu:

- **Ben ve sen kaldık, sen de iç!**

Ben de biraz içtim. Tekrar, “**İç!**” buyurdular. Tekrar içtim. İçtikçe, “**İç**” buyurdular. O kadar içtim ve doydum ki, artık hiç içecek hâlim kalmadı. Sonra da kâseyi alıp, Resûlullah efendimiz de içti.”

Hazret-i Ebû Hüreyre, Müslüman olduktan sonra, annesinin de Müslüman olmasını çok istiyor, bunun için çok uğraşıyordu. Fakat bir türlü muvaffak olamıyordu. Bu husûsta şöyle anlatmıştır:

“Bir gün Peygamberimizin huzûruna gidip dedim ki:

- Yâ Resûlallah! Annemi İslâma da’vet ediyorum, bir türlü kabûl etmiyor.

Bugün de Müslüman olmasını söyledim. Bana hoş olmayan sözlerle karşılık verdi, kabûl etmedi. Hidâyete kavuşması için duâ buyurunuz.

Bunun üzerine Resûlullah efendimiz, “**Allahım Ebû Hüreyre’nin annesine hidâyet ver!**” diye duâ buyurdu. Duâyı alınca sevinerek eve gittim. Eve varınca annem, “Yâ Ebâ Hüreyre, ben Müslüman oldum” dedi ve Kelime-i şehâdeti söyledi. Ben sevincimden yerimde duramıyordum. Tekrar Resûlullahın huzûruna koştum, sevincimden ağlayarak annemin Müslüman olduğunu müjdeledim. Dedim ki:

- Yâ Resûlallah! Annemi ve beni mü’minlerin sevmesi için, bizim de müminleri sevmemiz için duâ ediniz.

Resûlullah efendimiz, “**Allahım, şu kulunu ve annesini mü’min kullarına, mü’minleri de onlara sevdire**” buyurarak duâ etti. Artık beni bilen ve gören her mü’min sevdi.”

Âhıret azığı

Hazret-i Ebû Hüreyre, Peygamberimizden bizzat öğrendiği din bilgilerinin ve

işittiği hadîs-i şerîflerin, İslâm dünyasına yayılması husûsunda çok büyük hizmet yapmıştır. Her Cum'a günü namazdan önce hadîs-i şerîf dersleri verirdi. Hadîs-i şerîf öğrenmek için gelenler onun etrafında toplanırlardı. Onun ders meclisi pek geniş olup, birçok kimse ondan ilim öğrenip, ilimde yükselmiş ve hizmet etmiştir.

İbâdetlerde çok ihtiyatlı hareket ederdi. Hep abdestli bulunur ve "Resûlullah, **Abdestli olan vücut a'zâsına Cehennem ateşi dokunmaz**, buyurdu" derdi.

Hazret-i Ebû Hüreyre, ölümü yaklaştığında ağlamıştı. Sebebi sorulunca demişti ki:

- Âhîret azığının azlığından ve yolculuğun zorluğundan.

Şakya Eshahi şöyle rivâyet etmiştir: "Bir defasında Medîne'ye Ebû Hüreyre'yi ziyâret için gelmişim. Ebû Hüreyre, Resûlullahın kıyâmet gününe dâir bir hadîs-i şerîfini rivâyet ederken, birdenbire feryât edip, kendinden geçti. Bir müddet sonra kendine gelince, neden böyle yaptığını sordum. Dedi ki:

- Kıyâmet günü için Resûlullah efendimiz buyurdu ki:

(Kıyâmet günü, Allahü teâlânın insanları hesâba çekeceği gündür. Kur'ân-ı kerîme, O'nun emirlerine uyanlar makbûl olup, uymayanlar cezâlandırılacaktır. Kur'ân-ı kerîmi bilip okuyan, öğrenip öğretenlerden amel etmeyenlerin vay hâline!..)

Bana nasib eyle

Kur'ân-ı kerîmde insanlara emirler vardır. Fakîri himâye etmek, sadaka vermek, akrabayı ziyâret etmek... Bunların hepsini yerine getirmek gerekir. İşte bunun için kıyâmet gününden korkarım."

Ömrünün son günlerinde, 678 yılında hastalandı. Hastalığını duyanların ziyârete gelmesiyle büyük bir kalabalık toplandı. Bu hastalığı sırasında, "Allahım sana kavuşmayı seviyorum. Bunu bana nasîb eyle" demiştir.

Ebû Hüreyre şöyle anlatır:

Biri Resûlullah efendimize gelerek dedi ki:

- Ey Allahın Resûlü, kime iyilik edeyim?

Peygamber efendimiz buyurdu ki:

- **Annene.**

- Sonra kime?

- **Annene.**

- Sonra kime?

- **Annene.**

Adam tekrar, "Sonra kime?" diye sordu. Peygamber efendimiz bu sefer, "**Babana**" buyurdu.

Biri, Ebû Hüreyre'ye dedi ki:

- İlim öğrenmek isterim, fakat sonra kaybederim diye korkuyorum. Bunun üzerine Ebû Hüreyre şöyle cevap verdi:

- Asıl ilmi kaybetmek, bu düşünce ile onu öğrenmemektir.

Dostlarımı sevdiğin mi?

Ebû Hüreyre buyurdu ki:

- Kur'ân-ı kerîm okunan eve bereket, iyilik gelir. Melekler oraya toplanır. Şeytanlar oradan kaçır. Kıyâmet günü, kul, Allahü teâlânın huzûruna getirildiğinde, cenâb-ı Hak ona buyuracak ki:

“Ey kulum, sen benim için dostlarımı sevdiğin mi? Tâ ki, ben de, o dostlarım için seni seveyim.

Ebû Hüreyre buyuruyor ki:

Resûlullahtan işittim. Buyurdu ki:

(Allahü teâlâ güzeldir. Yalnız güzel yapılan ibâdetleri kabûl eder. Allahü teâlâ, Peygamberlerine emrettiğini, mü'minlere de emretti ve buyurdu ki: Ey Peygamberlerim! Helâl yiyiniz, sâlih ve iyi işler yapınız! Mü'minlere de emretti ki: Ey îmân edenler! Sizlere verdiğim rızıklardan helâl olanları yiyiniz!)

Ebû Hüreyre buyurdu ki:

Kıyâmet günü Allahü teâlânın huzûrunda kıymetli olanlar verâ ve zühd sahipleridir. Altmış sene, bütün namazlarını kılıp da, hiçbir namazı kabûl olmayan kimse, rükû ve secdelerini tamam yapmayan kimsedir.

Eshâb-ı kirâmdan bir zât, Zeyd bin Sâbit'e gelerek, ona bir mesele sordu. O da Ebû Hüreyre'ye gitmesini söyledi ve şöyle devam etti:

- Çünkü bir gün ben, Ebû Hüreyre ve bir başka sahâbî Mescidde oturuyorduk. Duâ ve zikirle meşguldük. O sırada Resûlullah efendimiz geldi, yanımıza oturdu. Buyurdu ki:

- Her biriniz Allahtan bir istekte bulunsun!

Kuvvetli bir hâfıza dilerim

Ben ve arkadaşım, Ebû Hüreyre'den önce duâ ettik. Peygamber efendimiz de bizim duâmıza “âmin” dediler. Sıra Ebû Hüreyre'ye geldi. O da şöyle duâ etti:

Allahım, senden, iki arkadaşımın istediklerini ve de kuvvetli bir hafıza dilerim.

Resûlullah efendimiz bu duâyâ da “âmin” dediler. Biz de dedik ki:

- Ey Allahın Resûlü, biz de Allahtan kuvvetli bir hafıza isteriz.

Bunun üzerine Resûlullah efendimiz buyurdu ki:

- Devsli genç sizden önce davrandı.

Ebû Hüreyre'nin herhangi bir hadîste yanıldığı vâki değildir. Medîne vâlisi Mervân bin Hakem, kendisini huzûruna çağırıp birçok hadîs-i şerîf sordu. Bunu bir yere yazdı. Bir yıl sonra bu hadîsleri Ebû Hüreyre'ye sorduğunda hadîsleri aynen eksiksiz olarak bildirdi.

Ebû Hüreyre, birgün Peygamber efendimize sordu:

- Kıyâmet günü şefâ'ate kavuşacaklar kimlerdir yâ Resûlallah?

Peygamber efendimiz buyurdu ki:

- Ey Ebû Hüreyre, senin hadîse karşı çok istekli olduğunu bildiğim için,

hiç kimsenin senden önce bu suâli bana sormayacağını biliyordum. Kıyâmet günü benim şefâ'atime kavuşacak olan kimse, hulûs-i kalb ile "Lâ ilâhe illallah" diyen kimse olacaktır.

Hazret-i Ebû Hüreyre talebelerine hadîs rivâyet ederken, "**Kim bilerek bana yalan isnâd ederse, Cehennemdeki yerine hazırlansın**" hâdisini okur, sonra hadîs nakletmeye başlardı.

Resûlullah efendimiz bir gün, Eshâb-ı kirâma sordular:

- Sizlere birkaç kelime öğreteyim mi? İçinizden, onunla amel edecek ve öğrenecek kimdir?

Az olsa da razı ol

Ebû Hüreyre cevap verdi:

- Benim yâ Resûlallah.

Resûlullah efendimiz, onun elinden tutarak buyurdu ki:

- Allahü teâlânın harâm kıldığı, yasak ettiği şeylerden sakın, insanların en âbidi, en çok ibâdet edenî olursun!

Allahü teâlânın sana verdiği şeye, her ne kadar az olsa da râzı ol, Allahü teâlânın, kalb zenginliği verdiği insanların en zengini olursun! Komşuna kalben ve fiilen ihsân ve yardımda bulun, kâmil bir mü'min olursun! Kendi nefsin için neyi seversen, herkes için de onu sev, kâmil bir Müslüman olursun!

Hazret-i Ebû Hüreyre'nin dört oğlu ile bir kızı olmuştur. Kızı Tâbiînin büyüklerinden Sa'îd bin Müseyyib'le evlenmiş, oğulları da az da olsa hadîs rivâyetiyle meşgul olmuşlardır. Ebû Hüreyre aynı zamanda Hazret-i Osman ile bacanak olmuştur.

Ebû Hüreyre buyuruyor ki: "Bir gazâda aç kalmıştık. Resûlullah efendimiz bana buyurdu ki:

- Bir şeyler var mı?

- Evet yâ Resûlallah! Torbamda bir miktar hurma var.

- Onu bana getir!

Azık torbana koy!

Getirdim. Mübârek elini torbama soktu ve bir avuç hurma alarak, yere serdiği mendil üzerine koydu ve bereket için duâ buyurdu. Orada bulunan Eshâb-ı kirâm gelip, ondan yediler ve doydular. Sonunda bana buyurdu ki:

- Yâ Ebû Hüreyre! Sen de bu mendildeki hurmadan bir avuç al ve azık torbana koy!

Bir avuç aldım ve torbama koydum. Torbamda bu hurmalar hiç tükenmedi. Resûlullahın hayâtında ve daha sonra, Hazret-i Ebû Bekir, Hazret-i Ömer ve Hazret-i Osman'ın hilâfetleri zamanlarında hem yedim, hem de ikrâm ettim. Yine bitmedi.

Ne zaman ki, Osman-ı Zinnûreyn halîfe iken, şehîd edildi, azık torbam çalındı."

Ebû Hüreyre Medîne vâlisi iken odun demeti taşıyordu. Muhammed bin Ziyâd bunu tanıyarak, yanındakilere dedi ki:
- Yol verin, emîr geliyor!

Gençler, vâlinin böyle tevâzuuna hayret ettiler. Ebû Hüreyre onlara şöyle dedi:
Resûlullah efendimiz buyurdu ki:
(Önceki ümmetlerde kibir sâhibi birisi, eteklerini yerde sürüyerek yürürdü. Gayret-i İlâhiyyeye dokunarak, yer bunu yuttu.)

(Merkebe binmek, yün elbise giymek ve koyunun sütünü sağlamak, kibirsizlik alâmetidir.)

Ebû Hüreyre şöyle anlatır: “Resûlullah efendimiz ile oturuyorduk. İçimizden birisi kalkıp gitti. Bunun üzerine denildi ki:
- Yâ Resûlallah! Herhalde rahatsız olup gitti.

Resûlullah efendimiz buyurdu ki:
- **Arkadaşınızı gıybet ettiniz, etini yediniz.”**

Sen daha iyi bilirsin

Ebû Hüreyre buyuruyor ki:
Resûlullah efendimize biri gelip dedi ki:
- Bir altınım var, ne yapayım?
- **Bununla kendi ihtiyaçlarını al!**
- Bir altınım daha var.
- **Onunla da çocuğuna lâzım olanları al!**
- Bir daha var.
- **Onu da, âilenin ihtiyaçlarına sarfet!**
- Bir altın daha var.
- **Hizmetçinin ihtiyaçlarına kullan!**
- Bir daha var.
- **Onu kullanacağın yeri sen daha iyi bilirsin!**

Yine Ebû Hüreyre hazretlerinin haber verdiği hadîs-i şerîfte;
- **Bir zaman gelir ki, Müslümanlar birbirlerinden ayrılır, parçalanırlar. Dinlerinin emirlerini bırakıp, kendi düşüncelerine, görüşlerine uyarlar. Kur’ân-ı kerîmi mizmârlardan, ya’nî çalgılardan, şarkı gibi okurlar. Allah için değil, keyf için okurlar. Böyle okuyanlara ve dinleyenlere hiç sevâb verilmez. Allahü teâlâ bunlara la’net eder. Azâb verir!** buyuruldu.

Peygamber efendimiz Ebû Hüreyre’ye sık sık nasîhat ederek buyururdu ki:
- **Yâ Ebâ Hüreyre! Benim ile Arş gölgesinde gölgelenmek istersen, her gün yüz defa salevât-ı şerife getir! Mahşerde benim havzımdan içmek istersen, mü’min kardeşinle üç günden fazla dargın durma!**

- **Yâ Ebâ Hüreyre! Mü’minlerin büyüğü, benden sonra o kimsedir ki, Allahü teâlâ ona mal verir, o da gizli ve âşikâre Hak yoluna harcar ve yaptığı iyilikleri kimsenin başına kakmaz.**

Oruç benim içindir

- Yâ Ebâ Hüreyre! Oruç tuttuğun vakit, orucunu erken aç! Ya'nî akşam olduğu anlaşılınca, hemen iftâr eyle! Benim ümmetinden hayırlı o kimsedir ki, iftârda acele eder ve sahur yemeğini geç yer. Zirâ sahurda çok rahmet ve bereket vardır.

Ve benim ümmetim Ramazan-ı şerîfin orucunu güzel ve tam olarak tutsa, Hak teâlâ hazretlerinin bayram gecesi vereceği sevâbı, ni'met ve ihsânı, kendi zatından başkası bilmez. Hak teâlâ hazretleri, azametiyle buyurur ki: "Oruç benim rızâm içindir, vereceğim sevâbı da kendim bilirim."

- Yâ Ebâ Hüreyre! Allahtan başka hiçbir şeye ümit bağlama! Allaha tevekkül eyle! Bir arzûn varsa, Allahü teâlâdan iste! Allahü teâlânın âdet-i İlâhiyyesi şöyle cârî olmuştur ki; her şeyi bir sebep altında yaratır. Bir iş için sebebine yapışmak ve sonra Allahü teâlânın yaratmasını beklemek lâzımdır. Tevekkül de bundan ibârettir.

- Yâ Ebâ Hüreyre! Sapıtana doğru yolu göster, câhile ilim öğret, böylece sana şehîdlik mertebesi verilir.

- Yâ Ebâ Hüreyre! Her kim, günde yirmibeş defa bu duâyı okursa, Hak teâlâ, o şahsı âbidler zümresinden yazar. Duâ şudur: "[Allahümmagfir lî ve li- vâlideyye ve li-üstâziyye ve lil mü'minîne vel mü'minât vel müslimîne vel müslimât el ahyâ-i minhüm vel emvât bi-rahmetike yâ erhamerrâhimîn.](#)"

Ebû Hüreyre buyurdu ki:

Bir gazâda, Resûlullah efendimize, kâfirlerin yok olması için duâ buyurmasını söyledik.

- Ben, la'net etmek için, insanların azâb çekmesi için gönderilmedim. Ben, herkese iyilik etmek için, insanların huzûra kavuşması için gönderildim, buyurdu ve Enbiyâ sûresinin "Seni, âlemlere rahmet, iyilik için gönderdik" meâlindeki 107. âyetini okudu.

Onu korurum

Ebû Hüreyre hazretleri ibâdetlerine çok dikkat ederdi. Farz ibâdetlerden sonra nâfile ibâdetlere de devam ederdi. Mutlaka gece namazı da kılardı. Buyurdu ki:

- Resûlullahtan işittim. Buyurdu ki:

(Allahü teâlâ buyurdu ki: Kulum farzları yapmakla bana yaklaştığı gibi başka şeyle yaklaşamaz. Kulum nâfile ibâdetleri yapınca, onu çok severim. Öyle olur ki, benimle işitir, benimle görür, benimle herşeyi tutar, benimle yürür. Benden her ne isterse veririm. Bana sığınınca, onu korurum.)